

Zápis ze zasedání Výboru pro práva cizinců ze dne 5. října 2017

Přítomni: M. Čaněk, H. Dluhošová, A Dumont, M. Faltová (předsedkyně Výboru), H. Franková, O. Hlinomaz (zástupce J. Sosny), V. Honusková, H. Jelínková, Y. Leontiyeva, P. Lukašíková (zástupkyně P. Pořízka), F. Nestával, H. Rögnerová

Omluveni: M. Bernkopfová, P. Čížinský, V. Günter, L. Janků, P. Pořízek, J. Sosna

Hosté: O. Brychta (Ministerstvo vnitra), H. Jelínková (Ministerstvo zahraničních věcí), T. Jungwirth (Konsorcium), B. Mařová (Ministerstvo práce a sociálních věcí), P. Novotná (Ministerstvo vnitra), J. Sedláková (Ministerstvo vnitra)

Sekretariát: D. Otrošinová

Program:

- 1. Novelizace zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců**
- 2. Situace po změně § 66 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (zrušení zákazu agenturního zaměstnávání cizinců ze zemí mimo EU, kteří nemají trvalý pobyt)**
- 3. Stav žádostí o zaměstnanecké karty na ukrajinských zastupitelských úřadech**
- 4. Různé**

M. Faltová zahájila jednání Výboru, přivítala všechny přítomné včetně hostů a představila novou tajemnici Výboru, D. Otrošinovou. Následně se přešlo k prvnímu bodu jednání.

1. Novelizace zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců - integrace

Slova se ujala P. Novotná, ředitelka Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Nejdříve promluvila o okolnostech předložení poslední (srpnové) novely Zákona o pobytu cizinců. Novela je především transpoziční, vychází ze Směrnice o studentech a vědcích, vzhledem k událostem a doplněním od

vnitrozoboru rozšířena o další body. Transpozice je prakticky bez připomínek, ty se vztahovaly především k oblastem integrace.

Úpravy v oblasti integrace vycházejí mimo jiné z Konceptu integrace cizinců či z Auditů národní bezpečnosti, část věcí byla již ve Věcném záměru Zákona o pobytu cizinců. Je zde několik sporných aspektů, především Centra na podporu integrace cizinců (dále jen *Centra*), adaptačně-integrační kurzy a zkouška z českého jazyka na úrovni A2 (pouze zmíněna jako součást komplexu, neboť nevyžaduje zákonnou úpravu). Podstatou myšlenky je docílit stabilního systému možností výuky, a aby tu ten systém byl, je třeba mu zajistit financování. Dnes existující centra jsou projektem vytvořeným pod hlavičkou Evropských fondů. Tento projekt však končí v červnu 2019, pak je zde období do roku 2020, kdy se finance dají stále čerpat, po tomto období je podoba finanční perspektivy nejasná. Nelze riskovat situaci, kdy se nepřijmou opatření, která zajistí udržitelnost systému, a finance nepřijdou. Vedle toho v minulosti došlo k výpadkům financování, jejichž řešení bylo náročné, je tedy vhodné se podobné situaci vyhnout. Z tohoto důvodu byl systém Center vložen do zákona, což též, na rozdíl od úpravy usnesením vlády, zajišťuje, že v případě škrtnutí toto zůstane zachováno (neboť se bude jednat o mandatorní výdaj). Navržené financování vychází ze současné podoby.

Připomínky k tomuto tématu upozorňovaly na nevhodnost nepropojení se samosprávou, při vzniku Center byla samospráva oslovena a své zapojení odmítla. Centra se nestanou součástí Ministerstva vnitra, to je bude jen vytvářet a zároveň financovat (druhou variantou je financování přes Správu uprchlických zařízení). Možných forem financování je několik, konkrétně veřejná zakázka, dotace nebo veřejnoprávní smlouva. Důvodová zpráva bude upravena a vyjasněna. Proběhla schůzka s Centry ohledně možností financování. Novela v této oblasti odráží situaci financování a stávajícího systému, nejedná se o snahu Ministerstva si Centra přivlastnit. Vedle toho těmito změnami dochází k naplňování cíle Evropských fondů, které mají být startovací pro projekty, která následně převezme státní správa. Finanční prostředky, které se tímto případně ušetří, se dají využít na nadstavbové aktivity, např. na výuku českého jazyka. Problém momentálně spočívá v neochotě změnu financovat, jak bylo vyjádřeno v připomínce Ministerstva financí. Bude to pravděpodobně rozhodnuto vládou, zda bude ochotna uvolnit národní zdroje. Ostatní připomínky jsou řešitelné vysvětlením.

Další spornou oblastí je koncept adaptačně-integračních kurzů, též zahájeno financováním z Azylového, migračního a integračního fondu. S kurzy jsou dobré zkušenosti, Sněmovna poukázala na vhodnost dát jim povinný charakter. Navržený koncept vnímám jako rozumný, jednalo by se o jednodenní, maximálně dvoudenní výukový systém. Z pohledu rozpočtu a zkušeností by bylo dobré, aby koncept byl centrálně zajištěn. Kurz není zakončen testem, měl by však mít určitou úroveň. Připomínky se týkaly nutnosti reflektovat časové podmínky cizinců, ale již dnes se kurzy dělají v sobotu a ve večerních hodinách. Připomínky vznesly i otázku povinnosti zaměstnavatele cizince uvolnit, Ministerstvo vnitra s tím problémem nemá, ale znamenalo by to změnu Zákoníku práce, neboť by se musela doplnit tato nová povinnost pro zaměstnavatele. Ministerstvo vnitra se snaží o dostupnost v rozumných dobách, u studentů často spolupracuje sama univerzita, kdy kurz zakomponuje do školení. Vyšlo se vstříc připomínkám z neziskového

sektoru, koncept není navázán na pobytové oprávnění, místo toho se zvolila finanční sankce v rozumné výši. Kurzy nejsou pro cizince zpoplatněny.

Do zákona byly dány dvě věci, které byly vytvořeny na základě Evropských fondů a dnes jsou ozkoušené a fungující, nevymýšlí se nic nového. Ministerstvo vnitra chce, aby to, co již v praxi máme, bylo uzákoněno, čímž bude dosaženo vyšší stability. Připomínky, které přišly, jsou vypořadatelné, účinnost byla schválně dána delší, vedle toho účinnost respektuje konec projektů. Na evropském financování je mimo jiné špatná jeho neflexibilita, což by se změnami též vyřešilo.

1.1 K bodu byla otevřena debata

F. Nestával se dotázal na finanční horizont změn Center, P. Novotná uvedla, že se jedná zhruba o 80 milionů Kč, s tím, že po Ministerstvu financí by se žádalo 63 milionů Kč, systém jako takový stojí oněch 80. Adaptačně-integrační kurzy probíhají ve spolupráci s určitými subjekty na dobrovolné bázi již teď. F. Nestával podotkl, že pokud by byly kurzy placené, částka by se změnila, což by pravděpodobně bylo Ministerstvem financí vítáno. Proti placené variantě se ohradila M. Faltová.

Slova se ujala M. Faltová a požádala o bližší vysvětlení vztahu mezi Ministerstvem vnitra a Centry. P. Novotná reagovala, že zákon užívá termín „provozuje prostřednictvím“, s terminologií je problém. Ministerstvo vnitra nechce být zřizovatelem, ale provozovatelem s možností financování (prostřednictvím navržených variant). A. Dumont se k tomu dotázala, kdo by pak byl případným soutěžitelem a zda půjdou finance ještě přes Správu uprchlických zařízení, P. Novotná odpověděla, že toto byl původní koncept, ale došlo k dohodě, že zajištění (vypsání soutěže) převezme Ministerstvo vnitra. Dodala, že si nemyslí, že je vhodné tlačit to na kraje (tedy bylo by na kraji, jak se financování zajistí), nejsou s tím dobré zkušenosti (ačkoli např. v Jihomoravském kraji to funguje). Veřejná soutěž jako jedna z variant je nevýhodná z pohledu DPH (Centra by ji musela odvádět). Variantou je dotační titul od Ministerstva vnitra, je též nejvíce transparentní, na druhou stranu obnáší dlouhý schvalovací proces, vedle toho je nutné doplnit, že může přijít pokyn, o jakou formu se má jednat. Praktické by byly víceleté dotace, které jsou však velkou administrativní zátěží a vyjdou prakticky nastejno, jako je vypisovat každý rok znovu. M. Faltová podotkla, že Ministerstvo práce a sociálních věcí má systém financování sociálních služeb, který je funkční, stabilní, je možné zde realizovat víceleté programy. P. Novotná jej uznala jako možnou variantu, ačkoli dodala, že koncept je trochu jiný než jen otázka sociálních služeb. K tomu dodala, že zákon bude předložen nové vládě, a je otázka, jak se k tomu vláda postaví, zda bude ochotna jít do těchto témat a věnovat jim případně nějaké národní peníze. Způsob má smysl řešit v momentě, kdy se zjistí postoj vlády, teď je důležité vládu přesvědčit, že věc je hodna úpravy. O formě se bude uvažovat i z toho pohledu, že musí být administrativně zvládnutelná. U jednotlivých variant jsou mnohé výhody a nevýhody, které je nutné srovnat. A. Dumont se k tomu dotázala na rozdíl mezi zmíněnými částkami 80 a 63 milionů, P. Novotná vysvětlila, že rozdíl zaplatí Ministerstvo vnitra.

T. Jungwirth vnesl dotaz k adaptačně-integračním kurzům (dále jen *Kurzy*), může nastat varianta, že někteří cizinci nebudou hovořit ani jedním z uvedených jazyků, v nichž se Kurzy povedou, nebo budou úplně negramotní, jak se s nimi tedy bude nakládat. P. Novotná odpověděla, že tomuto se nelze vyhnout, setkávají se s tím napříč Evropou, neboť Kurzy nejsou nic neobvyklého, jazyky lze zaprvé doplňovat, zadruhé v návrhu původně byl bod, že by účast šlo z důvodů zřetele hodných odpustit, což byla i připomínka veřejné ochránkyně práv. Dále je nutné podotknout, že sankce nebude následovat vždy, cizinec může kurz absolvovat, aniž by plně rozuměl, francouzština a angličtina mají navíc široké pokrytí, alespoň základy. Krajiní případy by řešila ona výjimka.

M. Faltová upozornila, že účast na Kurzech se vztahuje na osoby starší 15 let. Dle jejího názoru Kurz pro děti zhruba mezi 15 a 18 rokem nepředstavuje přínos, budou pro ně zbytečné, zavedení této povinnosti nevyvolá žádný efekt. P. Novotná odpověděla, že 15 let je hranice pro češtinu, že zvláštní Kurz se nechystá a že si nemyslí, že by děti tohoto věku tyto Kurzy nezvládly a že by jimi nějak utrpěly. Podle jejích informací zdaleka ne všechny děti chodí do vzdělávacích zařízení a Kurzy jim proto neuškodí, Ministerstvo vnitra však na věkové hranici nebazíruje. M. Faltová doporučila zvláštní kurz pro děti tohoto věku, který jim bude přizpůsoben. P. Novotná souhlasila, dodala, že systém to nevyklučuje, ale odvíjí se to od kraje, v Praze by to například rozhodně mělo smysl, zatímco v jiných krajích je problém jen s vypsáním Kurzů. Dodala, že Kurzy jsou dnes funkční i proto, že o ně stojí zaměstnavatelé a komunikují, Kurzy se pak mohou dělat zvláště pro zaměstnance konkrétních společností, již dnes se dělají v prostorách konkrétního zaměstnavatele. Podstatou zůstává, že zde bude vždy malá skupina, která ze systému vypadne, a co se týče studentů, a to nejhorší, co se jim může stát, je, že uslyší něco, co již znají, mají však možnost naučit se něco navíc.

M. Faltová se vrátila k tématu vztahu zaměstnanců a zaměstnavatelů a k tomu, zda budou zaměstnanci uvolňováni, chápe, že prosazení do Zákoníku práce je těžké, ale existuje mnoho programů (programy Ukrajina), může se to nastavit jako jedna z podmínek. P. Novotná souhlasí, ale dodává, že to se nedá do zákona, na druhou stranu do oněch migračních projektů už se to pomalu dává dnes. Větší zaměstnavatelé o kurzy žádají. M. Faltová upřesnila, že jí nevyhovuje ten koncept povinnosti a šíře lidí, na které to dopadá. Podle P. Novotné je problém v tom, že dnes se to dělá dobrovolně, ale poměrně hodně lidí z toho vypadává. H. Dluhošová doplnila, že se jedná o první kontakt se státem, je to přivítání ze strany státu. M. Faltová souhlasila, že kurzy jsou užitečné, ale cizinec je vůči zaměstnavateli ve slabším postavení a není jistota, že nebude nepřiměřeně omezen. K. Štěpánková dodala, že pokud to bude dáváno do kurzů, zaměstnavatelé si na to zvyknou, a to nejen ti větší. P. Novotná pokračovala, že např. na rodinné příslušníky by to mělo dopadat, a tito dnes nejsou podchyceni. Individuální výjimku tam Ministerstvo vnitra chtít bude, odmítají to však dělat jako rozhodnutí, nebude se ohledně ní vést správní řízení.

1. Novelizace zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců - kvóty

Slova se ujala P. Novotná, uvedla, že zde několik měsíců je zde k tématu kvót tripartita a téma se řeší již léta. Po Ministerstvu vnitra se chce transparentní systém nabírání a vyřizování žádostí na zastupitelských

úřadech a toho je vnímáno jako jediná možnost, jiné návrhy (vysoké poplatky) považovány za nevhodné. Jednalo by se o nařízení stanovující počty, které může odrážet vizi České republiky v otázce typů migrace, které budou podporovány, a ze kterých zemí. Možnost kvót unijní právo umožňuje. Souvisí s tím i diskuse ohledně VisaPointu. Kvóta je maximální počet, kterého se buď dosáhne, nebo ne, nikoli povinnost tohoto čísla dosáhnout. Debata o zemích, počtech a kvalifikacích probíhá na tripartitě, kde Ministerstvo vnitra vystupuje spíše jako tajemník (až se číslo dohodne, Ministerstvo vnitra se jej pokusí realizovat). Má tedy probíhat debata se zaměstnavateli a ministerstvy, aby v nastavení odrazily požadavky všech, též je nutné zohlednit bezpečnost. Důvodová zpráva ohledně procesu vytvoření čísla bude doplněna do Důvodové zprávy.

1.2 K bodu byla otevřena debata

Úvodní slova doplnila J. Sedláková informací, že do zákona bude doplněna záruka toho, že lidé budou mít přehled o naplněnosti, stanoví se povinnost aktuální číslo zveřejňovat. Kvóta směřuje k počtu žádostí, P. Novotná uvedla, že administrativně to jinak udělat nejde, toto řešení naplňuje transparentnost a jistotu. Půjde tedy o počet nabraných žádostí, proces u jednotlivých žádostí se měnit nebude (např. u Zaměstnanecké karty je určitý počet důvodů, z nichž se zamítá, a na tom se nic nezmění, nestane se tedy, že z těch kvót se pak ještě většina zamítne). Dají se stanovovat kvóty přímo pro programy (jak to je u některých dnes).

M. Faltová se k tomuto dotázala, zda Ministerstvo vnitra zvažuje uvolnit pohyb lidí na trhu práce. Pokud se přidají ještě kvóty, cizincům se ještě zhorší jejich neflexibilní postavení. Pokud se kvóty zavedou, mělo by se upravit postavení cizinců na trhu práce obecně. Odpovědi se ujala K. Štěpánková, uvedla, že je nutné zabezpečit zejména domácí obyvatelstvo. Dnes to sice vypadá tak, že na trhu práce je domácího obyvatelstva málo, ale na základě ekonomického vývoje dojde dříve či později ke změně. Na tripartitě se jedná o tom, jak dosáhnout toho, aby byl systém schopen flexibilně reagovat. Nemělo by se stát, aby zde byli čeští nezaměstnaní, protože pozice by byly obsaženy cizinci, ekonomická krize by v takovém případě zatížila dávkové systémy.

Dnes systém vypadá tak, že pokud chce cizinec změnit pracovní pozici, musí žádat Ministerstvo vnitra o souhlas, tomu předchází průzkum trhu práce ohledně toho, zda by tu práci mohli obsadit čeští zaměstnanci. M. Faltová reagovala, že v tom problém nevidí, ale za úvahu stojí, zda je nutné, aby cizinec na určité pracovní pozici musel žádat o změnu této pozice i v případě povýšení (neboť pobyt je vázán na konkrétní pracovní místo). K. Štěpánková odpověděla, že to je totéž, opět se jedná o jinou pozici, kterou by mohlo jít obsadit českým zaměstnancem. M. Faltová to považuje za nesmyslné. Dodala, že pobytové oprávnění je na dva roky maximálně, pak se posuzuje případné prodloužení (dle trhu práce), ale vzhledem k tomu, že toto zde existuje, není efektivní, aby se nejdříve stanovila kvóta dle potřeby, pak se vydaly zaměstnanecké karty a pak ještě znovu vše zkoumat u každé případné změny. Cizinci jsou tím znevýhodněni, zaměstnavatelé využívají toho, že jsou na nich cizinci vázání. Dle K. Štěpánkové systém umožňuje

hierarchický postup, zaměstnavatel je schopen zaměstnance posoudit a může začít proceduru, Ministerstvo vnitra zjistí, zda není převis českých pracovníků na tuto pozici a ke změně může dojít. Dle M. Faltové se toto nestane už proto, že proces je zátěží i pro zaměstnavatele, musí žádat o změnu. Ministerstvo vnitra k tomu doplnilo, že zaměstnavatelé se na procesy ptají a že ke změnám dochází, počty cizinců měnících zaměstnání se zvyšují, a to i po krátké době pobytu na území. Zaměstnavatelé naopak spíše stojí o to systém ještě více stáhnout, aby jim zaměstnanci neodcházeli a o ty změny nežádali.

Y. Leontiyeva vyjádřila obavu, že se kvóty rozšíří i na jiné typy migrace, P. Novotná odpověděla, že to možné není, lze to jen na to, co dovoluje směrnice. Y. Leontiyeva dále souhlasila s M. Faltovou ohledně svazujícího systému a dodala, že kvóty považuje za neflexibilní, protože se nastaví na žádosti, a proto se může stát, že dojde ke skoku, a bude zde nepoměr mezi kvótním číslem a úspěšností. P. Novotná uvedla, že čísla se budou vyhodnocovat ročně a vedle toho se přidá možnost změny dle potřeby v průběhu roku. Žádosti se navíc podávají na konkrétní místa, tedy pokud místa nebudou, kvótní číslo může být jakkoli vysoké, ale nikdy se nenaplní. Problémy by mohly nastat u přesunu zaměstnanců z jednotlivých zastupitelských úřadů, neboť když se budou měnit kvóty pro jednotlivé státy, musí tam být dostatek zaměstnanců, aby zvládli ten nápor.

K. Štěpánová doplnila, že ukrajinské projekty ukazují, že pokud se zapojí hospodářské a zaměstnavatelské reprezentace, efektivita se zvyšuje a úspěšnost vydávání zaměstnaneckých karet roste. O. Brychta doplnil, že úspěšnost žadatelů v ekonomické migraci jako takové se dlouhodobě radikálně nemění, za posledních 5 let je průměr zhruba 11% zamítnutých žádostí. Nemá na to moc vliv ani vývoj ekonomického cyklu. Mění se úspěšnost na Ukrajině po zavedení projektů, zhruba 5% zastavení řízení o žádosti (tedy nejen zamítnutí). Nejvíce kolísá podnikatelská migrace, tam se většina zamítá, neboť jsou u nás velmi liberální podmínky.

V. Honusková vstoupila do debaty s dotazem, zda existuje analýza, jak změny na pozicích (přesuny mezi zaměstnavateli atd.) fungují v jiných státech, kdy tyto informace by se mohly použít pro zefektivnění našeho systému. O. Brychta odpověděl, že takovýto srovnávací materiál není, vychází se z toho, že státy toto mají zavedeno, neboť je to v unijní směrnici. Byla zde snaha data shánět, ale další problém spočívá v tom, že některé státy evidence nevedou (federace či velké decentralizované státy). K. Štěpánková doplnila, že se jedná o 28 jednotlivých trhů, studie by tedy byla velmi komplikovaná. Migrační modely jiných zemí jsou vyhodnocovány kvůli případnému přijetí fungujících prvků (např. systém Kanady).

P. Novotná se ujala slova a upřesnila, že hlavní, co se od kvót očekává, je předvídatelnost z hlediska objemu, díky čemuž by se mimo jiné zkrátila čekací doba na úřadech. Též to pomůže integraci, je zde snaha nabírat celé rodiny, což představuje další zátěž (i pro dávkový systém). Jsou místa, kde se počet cizinců zvyšuje až příliš, např. v Pardubicích, kurzy zde situaci nezachrání. Cizincům je dále nutné zajistit lékaře, výukové služby pro děti atd., protestuje samospráva kvůli nedostatku míst v těchto zařízeních. Dále je zde otázka odměňování zaměstnanců-cizinců, cizinec má zde problém s užitím tříčlenné rodiny. V této otázce byly osloveny odbory, aby na to u zaměstnavatelů dbaly a hlídaly, aby mzdy byly na odpovídající úrovni.

M. Faltová vznesla obecný dotaz, zda by s poukazem na to, že mnohé instituty nejsou v zákoně dobře upravené a v praxi dělají problémy, bylo možné naplánovat setkání Ministerstva vnitra a dalších

zainteresovaných subjektů a o těchto institutech si promluvit. P. Novotná odpověděla, že se diskusi nebrání, a dodala, že Unie připravuje další směrnici, což povede k další novele, ohledně které bude další prostor se vyjádřit. Nejbližší prostor pro možnost se vyjádřit je vypořádání připomínek k této novele. M. Faltová dále řekla, že by byl potřebný nový zákon, s čímž P. Novotná souhlasila, neboť i Ministerstvu vnitra se s ním špatně pracuje. Přijetí nového zákona, zvláště v této oblasti, je však otázka tak 4 let. M. Faltová podotkla, že by mohlo pomoci, pokud by se zjednodušil stávající zákon a zároveň by se do něj přestaly vkládat další omezení a povinnosti. P. Novotná reagovala, že povinnosti jsou z většiny dány unijním právem, navíc přibývají i povinnosti pro státní správu.

P. Novotná připomněla debatu s neziskovým sektorem o zrušení povinnosti adresy v ePKP, čímž by ubyla jedna z povinností, zpětná vazba byla ale spíše negativní, neboť český systém je na adresu vázán, cizincům by to tedy příliš neulehčilo. Může to však být předmětem další diskuse. P. Novotná k tomuto dále doplnila snahu Ministerstva vnitra o větším zavedení a využívání systému internetového vyřizování záležitostí.

J. Sedláková vyzvala ostatní k připravení podnětu a souhlasila s možnou schůzkou.

M. Faltová se dotázala na další podněty k tématu novely Zákona o pobytu cizinců. A. Dumont vyjádřila připomínku k soustavnému procesu znevýhodňování těch, kteří jsou v horším postavení již díky svému statusu cizince. Novela podle ní přinesla zhoršení možnosti obracet se na soudy, zkracování lhůt, a vedle toho poukázala na argumentační nedostatky Důvodové zprávy k novele, která ne vždy odpovídá realitě (např. argumentace dobře zajištěnou právní pomocí v detenčních zařízeních). V novele je několik bodů, které prostě nejsou udržitelné. J. Sedláková odpověděla, že tato témata budou řešena v rámci vypořádání připomínek k novele vznesených. M. Faltová doplnila, že v navrhovaných novelách pozoruje čím dál větší tlak směrem k cizincům, více omezení, více povinností (např. omezování sňatků v rámci výjezdních příkazů). J. Sedláková reagovala, že tyto otázky nespádají do její kompetence. M. Faltová se zeptala na časový horizont připomínkového řízení. J. Sedláková odpověděla, že řízení má na starosti jiný odbor (Odbor bezpečnostní politiky, který je zodpovědný za legislativní proces od mezirezortní úrovně).

Dále se k novele vyjádřil M. Čaněk. Nízké mzdy u některých profesí by neměly být argument pro zamezování slučování rodit. V debatách o migraci, které jsou často uzavřené, by se měly diskutovat konkrétní věci (jako např. veřejné zakázky, kde se tlačí na cenu a v důsledku toho se zde poptává levná pracovní síla). Zmínil příklad reportáží Saši Uhlové.

O. Hlinomaz se vyjádřil o slučitelnosti novely a záruk základních lidských práv. Na několika místech spatřuje zjevný rozpor s mezinárodními závazky ČR. Poukázal na povinnost stanovenou Legislativními pravidly vlády přezkoumat předkládajícím rezortem, zda k těmto rozporům dochází či nikoli. Absence tohoto přezkumu bývá v Důvodových zprávách častá. Námitky proti lidskoprávnímu souladu se sice dají řešit v připomínkách, ale dá se tomu zamezit již plněním této povinnosti. J. Sedláková reagovala, že vznášející rezort tam ten soulad obvykle vidí. M. Faltová s připomínkou O. Hlinomaze souhlasila.

M. Faltová vyhlásila přestávku, odešli O. Hlinomaz a P. Novotná.

2. Situace po změně § 66 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (zrušení zákazu agenturního zaměstnávání cizinců ze zemí mimo EU, kteří nemají trvalý pobyt)

Představení bodu se ujala K. Štěpánková. Poslední novelou došlo ke změně Zákona o zaměstnanosti do té podoby, že dnes může agentura práce (dále jen *agentura*) přidělovat uživateli cizince. Změna nebyla iniciována Ministerstvem práva a sociálních věcí, které se v současné době snaží o řešení souvisejících technických a procesních záležitostí. Úprava je účinná od 22. července. V praxi to funguje tak, že agentura dnes může jako zaměstnavatel nahlašovat volná pracovní místa. Pokud bude agentura chtít zaměstnávat třetizemce, kterého bude následně chtít přidělovat, bude vydána Zaměstnanecká karta, kde bude tato agentura jako zaměstnavatel. Agentura nahlásí volné pracovní místo na Úřadu práce (od tohoto momentu je proces totožný) a vedle toho nahlásí též úmysl prvního uživatele, jemuž má být cizinec přidělen (pro účely evidence toho, kam cizinci půjdou). Související nařízení vlády (64/2009 Sb.) tuto otázku dále omezuje (výčtem pozic, na něž mohou být přidělováni), toto nařízení bude novelizováno tak, aby reagovalo na aktuální potřeby. Dále se pracuje na informačním zabezpečení příslušných subjektů. Zatím nejsou k dispozici statistické údaje.

2.1 K bodu byla otevřena debata

M. Čaněk poukázal na informace z praxe, konkrétně z plzeňského trhu práce, a vyjádřil obavu ohledně toho, co současný stav přinese. Zaměstnanci-cizinci přes agentury práce nemají (obvykle) přístup k odborům, nejedná se o zaměstnance kmenové. Ministerstva chválí spolupráci se zaměstnavateli, agentury práce by tuto kooperaci mohly narušit. Současná situace je výsledkem agenturního lobbingu v Parlamentu. M. Čaněk se dále dotázal na postoj Ministerstva práce a sociálních věcí a na výčet profesí ve vládním nařízení. Dále požádal o vyjádření k tomu, že volné pracovní místo se hlásí u uživatele, nikoli u agentury.

K. Štěpánková odpověděla, že Ministerstvu nepřísluší současnou situaci hodnotit, je zde od toho, aby bylo realizováno technické zajištění. Vedle této změny byla měněna úprava agenturního zaměstnávání obecně (v dubnu), mimo jiné se zpřísnila pravidla pro fungování agentur. Na trhu práce zaměstnavatelé neprojevují o agentury až tak velký zájem, zaměstnance lákají na to, že jej vezmou do kmene, je pro ně výhodnější nemít jej zprostředkovaného. Agenturní zaměstnávání je vnímáno jako dočasné, měla by rozmisťovat zaměstnance v reakce např. na potřeby sezóny a jednotlivých zaměstnavatelů. Pokud by se Zaměstnanecká karta nevydávala agentuře, bylo by to velmi administrativně náročné, neboť karty by se musely neustále přehazovat. Co se týče profesí, u nařízení se teď vypořádávají připomínky, obsah není uzavřený. Jsou zde obavy z množství cizineckých pracovníků z Ukrajiny, ale většina pracovníků sem směřuje přes projekty a do těchto projektů agentury vstoupit nemohou. Kam se to bude vyvíjet, to ukáže čas.

M. Čaněk oponoval, že počet agenturních zaměstnanců stoupá. M. Štěpánková odpověděla, že kvůli tomu se např. zavedla povinnost kauce, očekává se pokles. M. Čaněk doplnil, že stát by se měl zasadit o to, aby se agenturní zaměstnávání celkově omezovalo.

J. Sedláková se vyjádřila tak, že Ministerstvo vnitra změnu nepřivítalo, souhlasí s nutností agenturní zaměstnávání omezovat. Vedle toho je problém s tím, že Zákon o pobytu cizinců na tuto změnu nijak nereagoval. Od zaměstnance se navíc bude požadovat dohoda o dočasném přidělení, neboť Zaměstnanecká karta se v tomto případě nevává na pracovní místo, a o cizinci je nutné mít přehled. V další novele by na toto mělo být reagováno. Na tzv. nekalé agentury dnes nedopadá úprava nespolehlivého zaměstnavatele, i na toho by měla další změna Zákona o pobytu cizinců reagovat. O. Brychta dodal, že stávající podoba počítá se souhlasem Ministerstva vnitra při změně zaměstnání, ale pokud se nemění typ práce a místo práce (obvykle kraj), jak jsou specifikovány pro agenturu, tak se souhlas nevyžaduje. K. Štěpánková doplnila, že agentura musí s uživateli podepsat smlouvy, a zaměstnanec musí mít od agentury pokyn ohledně toho, kam je přidělen. Dokumentace zde tedy bude a člověk bude dohledatelný (i pro účely inspekce práce). Stav trpí tím, že legislativní změny nebyly provázané.

O. Brychta k tomu informoval o odborové situaci, kdy zhruba pouze 20% zaměstnavatelů v projektech Ukrajina je má (jedná se často o malé zaměstnavatele). Role odborů zde tedy není příliš velká, ale bylo by dobré, aby se zvýšila. F. Nestával zmínil problematiku úvodního školení v případě, kdy se zaměstnanec pohybuje z jednoho pracoviště na druhé.

M. Čaněk otevřel otázku vysílání pracovníků a dotázal se na současnou situaci. K. Štěpánková zmínila akci Rohlík, ale již před tím se na tuto oblast Ministerstvo zaměřovalo prostřednictvím Mezirezortního orgánu na potírání nelegálního zaměstnávání cizinců. Jedním z výsledků je vypracování informačního letáku, který se dnes připravuje do tisku, smyslem je informační kampaň mezi ukrajinskými pracovníky. Leták obsahuje informace ohledně práv a povinností pro vysílané cizince. Pracuje se též na možnostech kooperace s dalšími státy, z nichž jsou cizinci vysíláni, např. Polsko. O. Brychta doplnil, že kauza byla v médiích prezentována tak, že u státních orgánů nepanuje v této oblasti shoda, onen leták je právě výsledkem spolupráce všech dotčených státních orgánů. O šíření informací budou požádány další subjekty. M. Čaněk v tomto nabídl pomoc.

M. Faltová se dále k tématu zeptala, zda se sledují i jiné státy (když se agentury nevejdou do ukrajinských projektů, tak zda se žádá jinde). J. Sedláková odpověděla, že krom jednoho subjektu u Vietnamu nikoli. O. Brychta doplnil, že na hodnocení je brzo, žádné alarmující informace Ministerstvo vnitra nemá.

Odešli O. Brychta, F. Nestával, V. Honusková a J. Sedláková.

3. Stav žádostí o zaměstnanecké karty na ukrajinských zastupitelských úřadech

Představení bodu se ujala H. Jelínková, která shrnula informace uvedené v materiálu s názvem *Žádosti o pobyt v České republice za účelem zaměstnání žadatelů z Ukrajiny*. Žádosti jsou velmi přesně monitorované,

je zde funkční systém evidence. Při stávající kapacitě není možné vyřizovat větší počet žádostí, zvýšení kvót by muselo být provázeno zvýšením systemizace. M. Faltová se zeptala na pokles krátkodobých víz. H. Jelínková odpověděla, že je zde problematické rozdělení, ve Lvově došlo k poklesu počtu Schengenských víz zhruba na polovinu, v Kyjevě zhruba o 20%. M. Faltová poukázala na nedostatečnou rozšířenost biometrických pasů. M. Čaněk se dotázal, zda dochází ke změnám kapacit (vzhledem k zavedení bezvízového styku s Ukrajinou). H. Jelínková odpověděla, že takto se to řešit nedá, kapacitu nelze prostě využít na jiný druh víz s Ukrajinou.

4. Různé

M. Čaněk pozval všechny přítomné na konferenci na téma vysílání zahraničních pracovníků a pracovní migrace, kterou chystá Multikulturní centrum Praha ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, konference je zaměřena na spolupráci v pracovněprávní oblasti, budou sem pozváni zástupci z různých zemí.

M. Faltová poděkovala všem přítomným za účast, jednání bylo následně ukončeno.

Zapsala: D. Otrošinová